

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W POZNANIU

61-702 Poznań, ul. Gwarna 7

Tel. (0-61) 852-15-17, Tel/Fax (0-61) 852-77-50

E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 3.04.2000 r.

RPZ - 500/1/2000/JK/ 138

DECYZJA Nr RPZ - 13/2000

Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. po rozpoznaniu sprawy wszczętej z urzędu o nakazanie zaniechania stosowania przez Energetykę Kaliską S.A. w Kaliszu praktyk monopolistycznych określonych w art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jedn.: Dz.U. Nr 52 z 1999 r., poz. 547), a polegających na nadużywaniu pozycji monopolistycznej poprzez dokonanie korekt ryczałtowych opłat za przyłączenie odbiorców do sieci elektroenergetycznej do poziomu wynikającego ze zmienionej od dnia 7.07.1999 r. taryfy tylko tym odbiorcom, którzy po dniu 3.03.1999 r. zawarli umowy o przyłączenie lecz ich nie zrealizowali (nie zawarli umów sprzedaży energii elektrycznej) do dnia wejścia w życie nowej taryfy, co dyskryminuje pozostałych odbiorców, którzy zawarli umowy o przyłączenie po dniu 3.03.1999 r., Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu *umarza postępowanie*.

Uzasadnienie

Do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu wystąpił kontrahent (osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej - zwana dalej wnioskodawcą) Energetyki Kaliskiej S.A. z siedzibą w Kaliszu (zwaną dalej Energetyką) z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania administracyjnego i stwierdzenie stosowania przez Energetykę praktyk monopolistycznych określonych w art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów - zwanej dalej także ustawą antymonopolową.

Wnioskodawca zarzucił, iż Energetyka naraziła go na nieuzasadnioną nadpłatę opłaty za przyłączenie do sieci, którą uiszczył w kwocie ponad 12.000 zł przed zawarciem w dniu 23.06.1999 r. umowy o dostarczanie energii elektrycznej, podczas gdy z dniem 7.07.1999 r. weszła w życie zmiana taryfy obowiązująca w tym przedsiębiorstwie energetycznym, istotnie obniżająca opłaty przyłączeniowe. Uzasadniając odmowę zwrotu części opłaty do poziomu uwzględniającego zmiany do taryfy Energetyka powołała się na przyjętą zasadę nie dokonywania korekt tych opłat w umowach zawartych po dniu 3.03.1999 r. i zrealizowanych do dnia 7.07.1999 r..

Upatrując w działaniach Energetyki przejawów praktyk monopolistycznych, w dniu 3.02.2000 r., Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu postanowił wszcząć z urzędu postępowanie w sprawie naruszenia art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z tym przepisem za praktykę monopolistyczną uznaje się nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez sprzedaż towarów w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorców lub innych podmiotów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Energetyka nie zgodziła się z zarzutem naruszenia ustawy antymonopolowej podając, iż dokonując korekt opłat przyłączeniowych kierowała się fundamentalną zasadą nie obowiązywania prawa wstecz. Skoro zatem, zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 10.04.1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54 z 1997 r., poz.348 z późn.zm.) taryfa może obowiązywać nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia jej publikacji, bez naruszenia powołanej zasady, nie mogła mieć zastosowania do umów już zrealizowanych.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 22.06.1999 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził dokonaną przez Energetykę Kaliską S.A. zmianę taryfy dla energii elektrycznej w zakresie opłat przyłączeniowych. W pkt 3 uzasadnienia tej decyzji podano, iż: "w punkcie 16.1.3 taryfy, w tabeli nr 1 (w nowym brzmieniu) określono ryczałtowe stawki opłat za budowę przyłączy, wraz z zobowiązaniem się Spółki do stosowania upustu w wysokości 50 %. Oznacza to, że faktyczne stawki opłat, stosowane wobec przyłączanych odbiorców, stanowią połowę kwot wymienionych w tabeli." Jednocześnie Spółka zobowiązała się do stosowania upustu w wysokości 90 % ustalonych ryczałtowych stawek za rozbudowę sieci.

Natomiast w punkcie 7 uzasadnienia decyzji Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wskazał, iż: "w trakcie postępowania administracyjnego ustalono, iż za wprowadzeniem wnioskowej przez Spółkę zmiany taryfy przemawia słuszny interes społeczny. Biorąc pod uwagę fakt, że niniejsza zmiana taryfy polega na obniżeniu stawek opłat za przyłączenie do sieci i jest korzystna dla odbiorców energii, Spółka może ją stosować z mocą obowiązującą od dnia wejścia w życie taryfy dla energii elektrycznej".

Zmiany taryfy weszły w życie w dniu 7.07.1999 r..

Opierając się na w/w decyzji, zarządzeniem nr 7/99 Zarządu Energetyki z dnia 15.07.1999 r. postanowiono dokonać korekt ryczałtowych opłat za przyłączenie odbiorców IV i V grupy przyłączeniowej dla umów zawartych po dniu 3.03.1999 r. (dzień wejścia w życie pierwszej taryfy Energetyki), a które nie zostały zrealizowane do dnia 7.07.1999 r.. Zgodnie z § 1 zarządzenia, za dzień realizacji umowy przyjęto dzień zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej, co uznano za równoznaczne z włączeniem pod napięcie. Jednocześnie w § 2 zarządzenia postanowiono nie dokonywać korekt opłat ryczałtowych dla umów zrealizowanych przed 7.07.1999 r..

W okresie od 3.03.1999 r. do dnia 7.07.1999 r. Energetyka zawarła ogółem 552 umowy o przyłączenie do sieci, z których 235 zrealizowano przed wejściem w życie zmian.

Korekt dokonywano na podstawie aneksów do umów o przyłączenie do sieci Energetyki.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Energetyka jest przedsiębiorstwem sieciowym. Na lokalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej dawnych województw: kaliskiego i konińskiego posiada pozycję dominującą w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej, co jest faktem bezspornym. Dysponuje tym samym przewagą kontraktową nad swoimi kontrahentami w zakresie negocjowania warunków ich przyłączenia do sieci. Oznacza to m.in., iż ma wystarczającą siłę by narzucić im treść umów jakiej nie byłaby w stanie wynegocjować w warunkach istnienia konkurencji na rynku.

Okoliczności niniejszej sprawy nie upoważniają jednak do twierdzenia, iż Energetyka naruszyła ustawę antymonopolową. Według powszechnie przyjmowanej definicji, praktyka monopolistyczna musi być bezprawna. Oznacza to m.in., iż nawet jeśli jakieś działanie lub zaniechanie podmiotu formalnie wyczerpuje niektóre lub wszystkie znamiona jednej z praktyk określonych w ustawie antymonopolowej, działanie to nie może być uznane za praktykę monopolistyczną w sytuacji gdy stanowi ono realizację przyznanego prawa lub wykonywanie przysługujących uprawnień. Przykładowo wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie stanowi przejawu nadużycia pozycji dominującej w formie określonej w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej (odmowa sprzedaży towarów przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia) jeśli spełnione zostały przesłanki § 39 i nast. rozporządzenia Ministra Gospodarki z 21.10.1998 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, pokrywania kosztów przyłączenia, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U. Nr 135, poz. 881). Tak samo nie narusza w/w przepisu odmowa zawarcia przez przedsiębiorstwo energetyczne umowy sprzedaży energii elektrycznej jeśli nie spełnione zostały warunki art. 7 ust. 1 prawa energetycznego.

Dla oceny postępowania Energetyki istotna była treść decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 22.06.1999 r. dotycząca stosowania skorygowanej taryfy Energetyki. W tym zakresie decyzja ta nie zawiera jednak żadnych norm intertemporalnych, a jedynie, w cytowanym wcześniej punkcie 7 uzasadnienia, rodzaj sugestii motywowanej słusznym interesem społecznym, aby zmienioną taryfę stosować od dnia jej wejścia w życie. Na marginesie biorąc pod uwagę podstawę prawną decyzji korygujących taryfy przedsiębiorstw energetycznych (wnioski samych stron na podstawie art. 155 k.p.a.) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nie miał możliwości podjęcia dalej idącego postanowienia. Oznacza to m.in., iż Energetyka nie miała obowiązku dokonania korekt opłat za przyłączenie do sieci ustalonych w tych umowach, które już zostały wykonane przed dniem 7.07.1999 r.. Inaczej mówiąc mogła, ale nie musiała tego zrobić i z tego tytułu nie można jej czynić zarzutu. Uzasadniając swoją decyzję Energetyka powołała się zresztą na zasadę nic działania prawa wstecz i tego uzasadnienia w ustalonym stanie faktycznym Urząd nie może kwestionować. Nie ma bowiem wątpliwości, że najpóźniej z chwilą zawarcia umów o dostawę energii elektrycznej wygasły zobowiązania stron wynikające z umowy o przyłączenie do sieci i żadne nowe regulacje prawne nie powinny mieć wpływu na treść tych zobowiązań.

Reasumując postępowanie Energetyki wobec braku cechy bezprawności nie naruszyło ustawy antymonopolowej.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu.

DYREKTOR
Delegatury w Poznaniu

dr Edward Stawicki

Otrzymują:

Energetyka Kaliska S.A.
Al. Wolności 8
62-800 Kalisz

Departament Prawny
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w Warszawie

a/a